

Skötselplan för värdefulla ekområden i Margretelund, Johannelund och Himmelsfärdsberget i Traneberg

December 2016

Innehåll

Inledning	3
Beskrivning av åtgärder	4
Friställning av ek	4
Ringbarkning	5
Avverkat material och död ved	5
Margretelund	6
<i>Beskrivning</i>	6
<i>Bevarandemål</i>	6
<i>Margretelund, Skötselområde A</i>	8
<i>Margretelund, Skötselområde B</i>	9
<i>Margretelund, Skötselområde C</i>	10
Johannelund	11
<i>Johannelund, Skötselområde A</i>	13
<i>Johannelund, Skötselområde B</i>	14
<i>Johannelund, Skötselområde C</i>	15
<i>Johannelund, Skötselområde D</i>	16
<i>Johannelund, Skötselområde E</i>	18
<i>Johannelund, Skötselområde F</i>	19
<i>Johannelund, Skötselområde G</i>	20
Himmelfärdsberget	21
<i>Himmelfärdsberget, Skötselområde A</i>	23
<i>Himmelfärdsberget, Skötselområde B</i>	24
<i>Himmelfärdsberget, Skötselområde C</i>	25
<i>Himmelfärdsberget, Skötselområde C</i>	26
<i>Himmelfärdsberget, Skötselområde D</i>	27
<i>Himmelfärdsberget, Skötselområde E</i>	28
<i>Himmelfärdsberget, Skötselområde F</i>	29

<i>Himmelfärdsberget, Skötselområde G</i>	31
<i>Himmelfärdsberget, Skötselområde H</i>	32
<i>Himmelfärdsberget, Skötselområde I</i>	33
<i>Himmelfärdsberget, Skötselområde J</i>	35

Referenser	36
-------------------	-----------

Titel: Skötselplan för värdefulla ekområden i Margretelund, Johannelund och Himmelfärdsberget i Traneberg
Utgivningsdatum: 2016-12-19
Utgivare: Bromma Stadsdelsförvaltning, Stockholms stad
Kontaktperson: Gunnar Hedman
Konsult: Calluna AB, Mova Hebert
Intern projektkod: MHT127

Beskrivning av åtgärder

Framförallt är det friställning av ek som är aktuell inom olika skötselområden. Även tall kan friställas i slänten ner från Himmelfärdsberget. Friställning bör i vissa fall ske stegvis med åtgärderna uppdelade på några säsonger. Utför man hela åtgärden vid ett tillfälle påverkas ekarna negativt genom att skjuta stamskott etc. Att dela upp åtgärden dämpar också uppslag av sly. Det övergripande syftet med skötseln för området är att gynna de grova ekarna och skapa förutsättningar för ekar med mindre diameter att utvecklas till naturvärdesträd. Det sker genom friställning.

Åtgärderna kan med fördel utföras under sensommar och höst då det finns mycket energi i bladverket men då fåglarna har häckat klart. Detta minskar risken för störning. I stora delar av området är marken känslig för körning under de perioder när marken inte är tjälad. Utkörning av avverkat material ska ske under vinterperioden då marken är tjälad och snötäckt. Använd maskiner och fordon som är skonsamma mot marken. Överväg att använda manuella metoder så långt som möjligt.

Friställning av ek

Friställning sker genom att buskar och träd lövträd tas bort inom och utanför trädets krona. Kronan bör vara fri med tre-fem meter till andra träd (se figur 2). Om det finns flera ekar eller grov död ved inom detta avstånd skapas öppen miljö även kring den. Hålträd, träd med inslag av död ved och senvuxna, krokiga eller skadade träd sparas generellt.

Friställningen av ekar i ett område bör få ta längre tid i ett område som är starkt igenvuxet. Här kan en tidplan för friställning se ut så här:

År 1. Märkning av träd som ska friställas (vinter/vår). Ringbarkning av asp om det behövs (tidig vår) och en första omgång nedtagning av träd och slyröjning kring ekarna (sensommar höst).

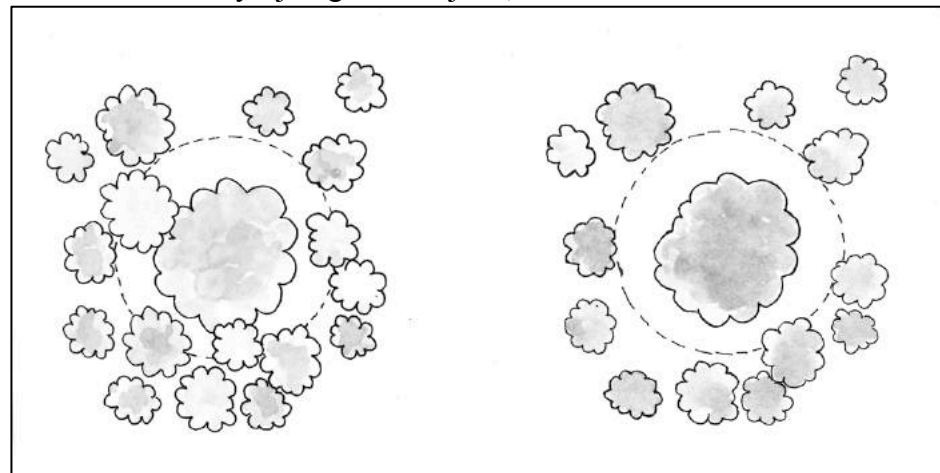
År 2. Borttagande av avverkat material (vinter, då marken är frusen).

År 3. Kontroll av ringbarkade träd, så att de börjat dö av och inte vallar över ringbarkningen.

År 4 eller 5. Nedtagande av ringbarkade träd. Röjning och nedtagning av ytterligare träd som växer kring ekarna.

År 5. Borttagande av avverkat material (vinter, då marken är frusen).

Återkommande slyröjning var tredje år, från år 8.

Figur 2. Ekar friställs så att kronans yttersta grenar går fria från inväxande träd. Träd och buskar tas bort under kronan och några meter från de yttersta grenarna

Ringbarkning

Ringbarkning sker två eller tre år innan avverkning av trädet sker.

Åtgärden utförs på trädslag som annars får rotuppslag. I Traneberg rör det sig främst om asp, men även al. Ringbarkning kan ske året om men är lättast att utföra på våren när det finns ett savflöde i träden, då löven är nyss utspruckna ("musöron"). Ringbarkning sker genom att barken skalas av kring hela stammen nedanför de lägst sittande grenarna. Man ska inte påverka veden så att trädet fälls av t. ex. blåst innan det har stått tre år. Om trädet knäcks innan det är helt dött riskerar man rotuppslag. Lämpliga verktyg är yxa eller barkjärn.

Avverkat material och död ved

Död ved är ofta en bristvara i dagens trädmiljöer och skogar. Avverkade

lövträd placeras i faunadepåer på några platser. Material som inte kan placeras i faunadepåerna ska tas bort från platsen senast i början av april. Det kan vara en möjlighet att flytta de avverkade stammarna till naturreservat eller naturområden i närheten. Där kan de vara en resurs för vedlevande insekter i ett regionalt perspektiv.

På två platser ska faunadepåer anläggas. I område C i Margretelund och C i Johannelund placeras faunadepåer i ett solbelyst läge. Faunadepåerna kan läggas upp med 20-30 stammar av hassel eller asp i botten och byggs sedan på till en trave, cirka 3 meter hög.

Margretelund

Beskrivning

Området består av en höjd vid Mälaren intill Margretelunds malmgård. Området är instängslat och skilt från båtuppläggningsplatserna runt höjden. Detta är positivt då det skyddar mark och träd från att bli upplagringsplats. Ingångar finns på ett par platser och en stig löper runt höjden. Området domineras av en bergklack med tall, enstaka rönn och ek på toppen. Berget går i dagen, och markvegetationen är delvis örtrik

Figur 3. Friställning har skett tidigare, men sly kommer nu upp kring de gamla ekarna

med arter som gynnas av näringsfattiga förhållanden. Det förekommer gott om stensöta och mossor på bergssidorna. Nedanför höjden dominerar ek, lönn, tall och sälg. Området har delats upp i tre skötselområden.

Bevarandemål

Halvöppen ekmiljö. Förekomst av fristående ekar i olika dimensioner. God förekomst av död ved. Vid berget ska tallarna finnas kvar.

Figur 4. Tall som börjar bli grov förekommer i Margretelund

Margretelund

- Skötselområde A-C
- ▲ Plats för faunadepå

25 12.5 0 25 Meter

Figur 5. Kring den gamla malmgården Margretelund har tre skötselområden avgränsats. Höjden i mitten kan lämnas utan åtgärder de närmaste åren.

Margretelund, Skötselområde A

I området som ligger i norr och vetter mot Ulvsundasjön förekommer sammanlagt ett trettiotal ekar med en diameter på mellan 50 och 200 cm. Här förekommer också grov död ved.

Området har relativt nyligen röjts men kring några av ekarna finns det ytterligare behov av åtgärder. Lite grövre lönn växer kring några av ekarna och ung asp och lönn efter tidigare röjning växer upp och bör tas ner de närmsta åren.

Figur 6. Lönn med en diameter på upp till 30 cm tas ner, liksom en del sly.

Restaurerings-
åtgärder

Ett par av ekarna behöver frihuggas från lönn som växer intill ekarna. Lönnarna som ska tas ner (sammanlagt cirka åtta stycken) är 30 cm i diameter i brösthöjd. En av ekarna som ska frihuggas växer omedelbart utanför staketet till båtuppläggningsplatsen.

Återkommande
åtgärder

Uppkommande lönn, asp och annat ungt lövsly röjs var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och läggs på en samlad plats en bit ifrån befintliga ekar eller tas bort från området.

Margretelund, Skötselområde B

I området mot öster förekommer cirka 15 ekar med en diameter på mellan 50 och 100 cm. Enstaka grövre ekar förekommer också. Lönn med en diameter på upp till ca 30 cm i diameter växer inpå några av ekarna.

Området är relativt tätt igenvuxet med sly, främst lönn. Buskage av snöbär förekommer också.

Det finns en ingång till området genom staketet i sydöstra hörnet. Här växer ett par grövre sälgar. Viss förekomst av död ved, mest avverkad lönn förekommer.

Figur 7. Lönn med en diameter på upp till 30 cm tas ner, liksom en del sly av lönn, asp och snöbärsbuskar.

Restaurerings- åtgärder	Ett par av ekarna behöver frihuggas från lönn (cirka 30 cm i diameter) som växer intill ekarna och även en ek med diameter på cirka 30 cm tas ner. I övrigt röjs yngre lönn och annat uppkommande lövsly kring förekommande ekar.
Återkommande åtgärder	Uppkommande lönn, asp och annat ungt lövsly röjs var tredje år. Snöbärsbuskar hindras från att breda ut sig mer och röjning för att begränsa beståndet sker var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och läggs på en samlad plats en bit ifrån befintliga ekar eller tas bort från området.

Margretelund, Skötselområde C

I området i sydväst är miljön halvöppen med cirka sju ekar med en diameter på runt 100 cm eller mer. Död ved förekommer. Ekarna växer delvis intill berget. I något enstaka fall växer lönn intill någon av ekarna så att den påverkar eken negativt. Detta kan åtgärdas men bedöms inte som akut. I området kommer ung lönn upp.

I området kan det vara lämpligt att placera ut mer död ved, t ex. några av de grövre lönnarna som tas ner i angränsande områden.

Figur 8. Placera gärna ut mer död ved, helst i form grövre grenar och stammar på solbelyst plats i området

Restaurerings-åtgärder	Enstaka lönn som växer intill ekarna kan behöva tas ner. I övrigt röjs yngre lönn och uppkommande lövsly kring förekommande ekar.
Återkommande åtgärder	Uppkommande lönn, asp och annat ungt lövsly röjs var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och läggs på en samlad plats en bit ifrån befintliga ekar eller tas bort från området.

Johannelund

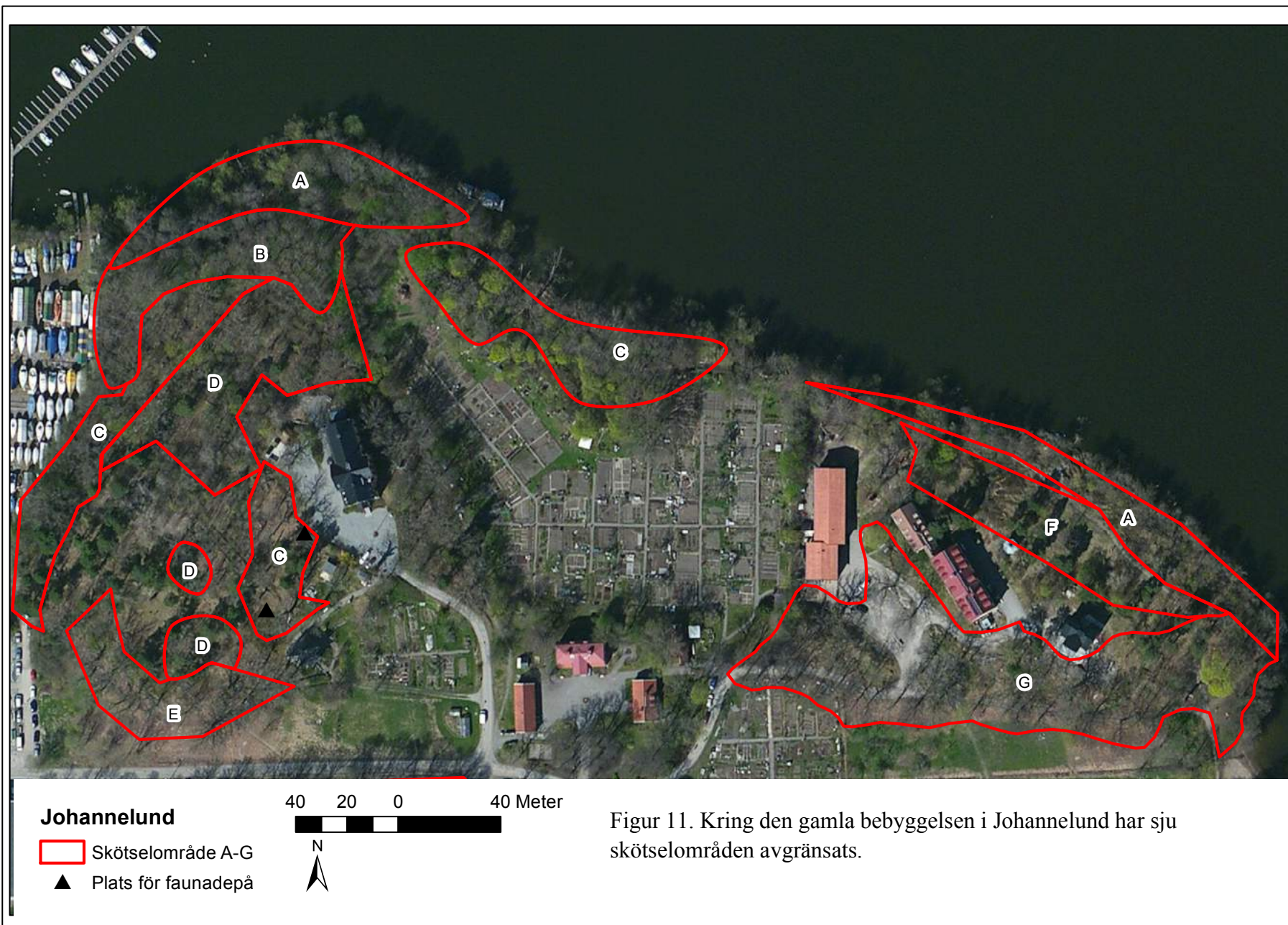
Områdets trädmiljöer består av skog längs stranden som lämnats till fri utveckling, en igenvuxen park kring Johannelund och skog som vuxit upp på tidigare öppen mark. Dominerande trädslag är ek, ask, al, asp, fågelbär och lönn. Området har några höjder med berg i dagen eller tunt jordtäckte, men även mark med näringsrikare förhållanden förekommer. I

vissa delar har friställning av ek skett under det senaste året, medan längre tid har gått sedan åtgärder utfördes på annat håll. I området finns en promenadstig längs vattnet. Bevarandemål preciseras under varje skötselområde.

Figur 9 och 10. I Johannelund har röjning kring ekarna nyligen skett i vissa delar (vänster). Många av träden finns i den gamla parkanläggningen och är i varierande grad av igenväxning (ovan).

Johannelund, Skötselområde A

Skötselområdet utgörs av en skogsklädd strand delad på två områden med direktkontakt med Mälaren. I västra delen är skogen ganska gles med al, ek och ask. Träd med diameter upp till 80 cm förekommer. Det är ganska gott om död ved. Uppvuxna träd håller tillbaka slyuppslag och gör att beståndet inte är så tätt. I östra delen är stranden bergig. Här domineras trädsiktet av al. Friställning och slyröjning har skett närmast en stig som går genom området.

Bevarandemål: Skogsklädd strand. God förekomst av död ved.

Figur 12. Genom att lämna kvar träden längs stranden hindras uppslag av sly och skogen blir på sikt glesare.

Restaurerings-
åtgärder

Fortsatt friställning av ek närmast stigen och kring bänk.

Återkommande
åtgärder

Uppkommande lönn, asp och annat ungt lövsly kring stigen röjs var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och kan lämnas. Inga åtgärder inne i beståndet ner mot vattnet.

Johannelund, Skötselområde B

Lövskog som domineras av asp och med inslag av ask och sälg. Skogen ligger på frisk till fuktig mark. Träden är inte så gamla, kanske 50 år, men vissa av träden börjar bli grova. Visst inslag av död ved finns och som kommer att öka om beståndet lämnas utan åtgärder.

Friställning och slyröjning har skett närmast en stig som går genom området.

Bevarandemål: Lövskog med god förekomst av död ved.

Figur 13. Området lämnas till stor del utan åtgärd.

Restaurerings- åtgärder	Inga särskilda.
Återkommande åtgärder	Uppkommande lönn, asp och annat ungt lövsly kring stigen röjs var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och kan lämnas. Inga åtgärder inne i beståndet.

Johannelund, Skötselområde C

Ekdominerade bestånd dels vid stig nära vattnet, dels väster om skolan. Marken är generellt torr till frisk och jordlagret ganska tunt. Det ger bättre förutsättningar för friställning än i områden med näringsrik jord där slyuppslaget blir kraftigare.

Många grova ekar förekommer liksom grov död ved. Även ekar med diameter ner till cirka 70 cm förekommer och står fritt. Föryngringen är dock dålig.

Bevarandemål: Halvöppen ekmiljö med fristående grova ekar och god förekomst av död ved.

Figur 14. I området har friställning av flera ekar skett.

Restaureringsåtgärder	Inga särskilda. Död ved kan placeras ut i solbelyst läge, antingen en bit från stigen eller i området som ligger vid skolan.
Återkommande åtgärder	Uppkommande lönn, asp och annat ungt lövsly röjs var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och tas bort. Slyröjning ska även ske runt död ved.

Johannelund, Skötselområde D

Figur 15 och 16. I området finns stort behov av friställning. Grova ekar med nedsatt vitalitet förekommer och friställningen bör ske stegvis under några år.

Område med ett tiotal grova ekar (diameter 100-220 cm). Flera av ekarna har håligheter, och död ved förekommer både som delar av stående träd och på marken. Flera av ekarna har nedsatt vitalitet, troligen på grund av igenväxningen. Beståndet kring ekarna är slutet med asp, surkörsbär, ask och lönn. Området har en markerad höjdskillnad i norra delen, här växer flera av de grova ekarna.

Bevarandemål: Halvöppen ekmiljö med fristående grova ekar och god förekomst av död ved. Det ska inte växa träd eller sly under eller inom fem meter från trädkronornas grenar. Död ved som förekommer ska ligga solbelyst och röjas fram med några meters marginal.

Restaurerings- åtgärder	Nedtagning och röjning i området bör ske i två steg. År 1. Tidig vår: ringbarkning av asp som är grövre än 20 cm i diameter. År 1. Sensommar/höst: Sly och stammar klenare än 20 cm av surkörsbär, ask, asp och lönn avverkas så att cirka 2/3 tas ner. Några av de grövre stammarna kan flyttas till solbelyst plats. Död ved från ekarna lämnas medan övrigt avverkat material avlägsnas. År 3. Sensommar/höst: Resterande surkörsbär, ask, asp och lönn avverkas liksom ringbarkad asp. Några av de grövre stammarna kan flyttas till solbelyst plats. Död ved från ekarna lämnas medan övrigt avverkat material avlägsnas.
Återkommande åtgärder	Uppkommande lönn, asp, ask och annat ungt lövsly röjs var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och tas bort. Slyröjning ska även ske runt död ved.

Johannelund, Skötselområde E

Blandskog med asp, surkörsbär och lönn samt ek. Ekarna har en diameter på upp till cirka en meter och står mellan stig och bergskant. Området lämpar sig för tillförsel av död ved. Denna placeras i solbelyst läge.

Bevarandemål: fristående ekar och god förekomst av död ved.

Figur 17. I området finns behov av fortsatt friställning.

Restaurerings- åtgärder	Sensommar/höst: Sly och stammar av surkörsbär, ask, asp och lönn avverkas. Några av de grövre stammarna kan lämnas på solbelyst plats. Död ved från ekarna lämnas medan övrigt avverkat material avlägsnas.
Återkommande åtgärder	Uppkommande lönn, asp och annat ungt lövsly röjs var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och tas bort.

Johannelund, Skötselområde F

Hällmark med enstaka tall och ek. Träden är överlag kläna. Aspsly kommer upp i vissa delar. Glest fältskikt med smalbladiga gräs, lite ljung och en del örter. Död ved kan placeras ut i området.

Bevarandemål: Öppen hällmark med tall och ek.

Figur 18. Hällmark med näringsfattiga förhållanden. Inga åtgärder mer än röjning av lite aspsly behövs.

Restaurerings-åtgärder	Inga särskilda.
Återkommande åtgärder	Uppkommande asp och annat ungt lövsly röjs var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och tas bort.

Johannelund, Skötselområde G

Område med grova ekar (diameter 100-220 cm) bland bebyggelse och på gårdsmark kring förskola bl. a. Flera av ekarna har håligheter och död ved förekommer både som delar av stående träd och på marken. Några av ekarna är plomberade. Ekarna står i regel öppet och behovet av friställning är litet. Ekarna riskerar snarare att påverkas av påkörning vid parkeringsplatser och krav på nedtagning av döda partier p.g.a. upplevd risk vid gångväg och stigar. Död ved lämnas i solbelysta lägen.

Bevarandemål: Öppen ekmiljö med fristående grova ekar och god förekomst av död ved.

Figur 19. I området finns litet behov av friställning men träden kan behöva ses över av arborist.

Restaurerings- åtgärder	Eventuell översyn av arborist och bedömning av behov av beskärning. Grenar mm lämnas i området eller i angränsande skötselområden. Kanske kan plomberingar av träden avlägsnas också. Det ger skyddsvärda arter tillgång till håll som nu är förslutna.
Återkommande åtgärder	Uppkommande lönn, asp, ask och annat ungt lövsly röjs var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och tas bort. Slyröjning ska även ske runt död ved.

Himmelfärdsberget

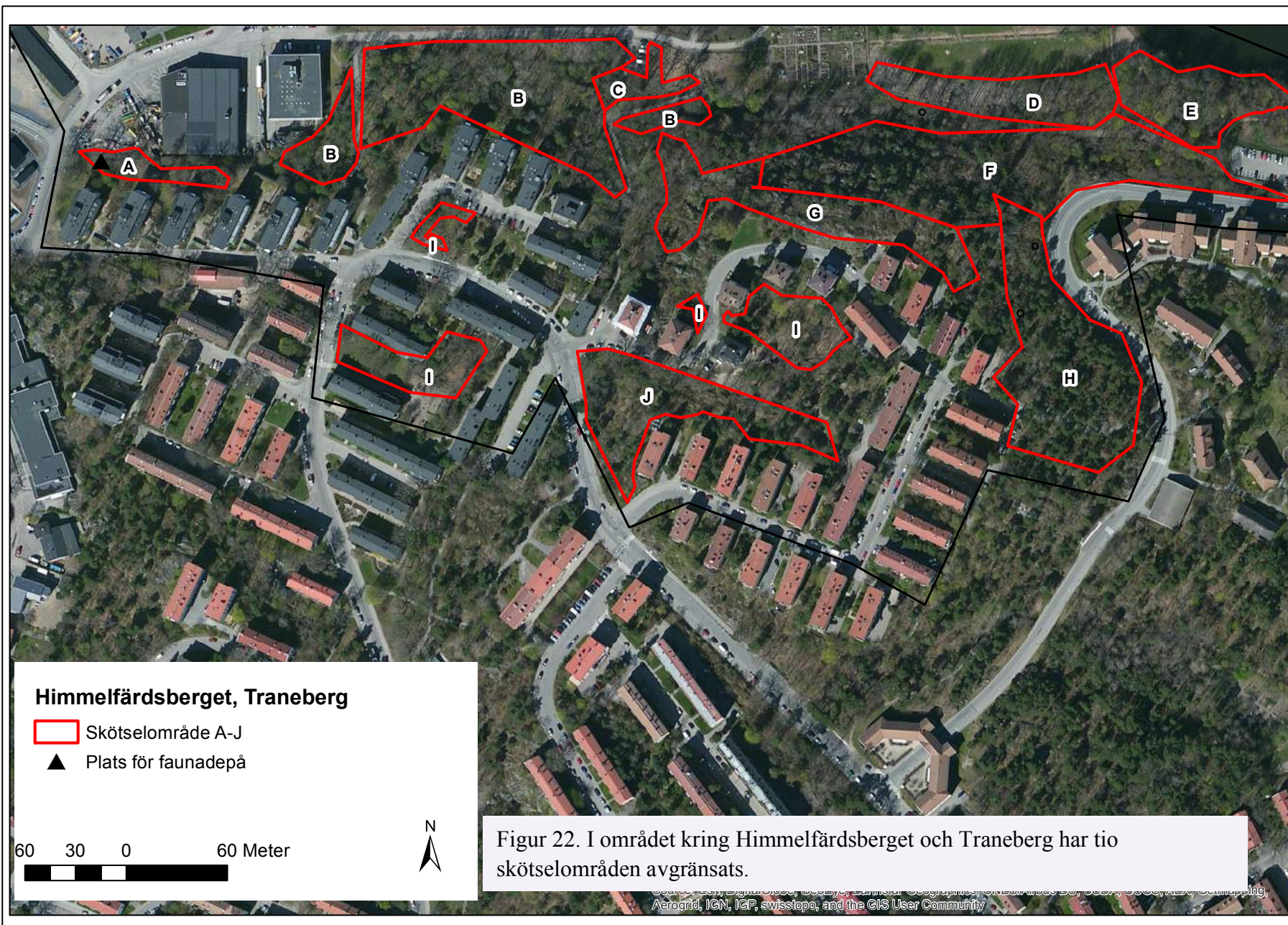
Områdets trädmiljöer består av skog längs i Himmelfärdsbergets sluttning samt bland bebyggelsen i södra delen av Traneberg, mestadels söder om Margretelundsvägen. Himmelfärdsberget sluttar mot norr och beståndet är skuggigt och delvis tätt. Förutom ek förekommer tall, ask, asp och lönn. Grova ekar förekommer liksom äldre individer av tall.

Bland bebyggelsen domineras naturmarken av hållmarker med ek och tall. I vissa delar har friställning av ek skett under det senaste året, medan längre tid har gått sedan åtgärder utfördes på annat håll. I området finns gång- och cykelvägar samt trappor som förbinder området nedanför berget med de högre liggande delarna. Bevarandemål preciseras under varje skötselområde.

Figur 20 och 21. Även inne bland bebyggelsen från 40-talet, kring Margretelundsvägen, finns värdefulla ekar och ekar som på sikt kan bli naturvärdesträd (ovan). Längs Himmelfärdsbergets fot finns grova ekar som behöver röjas fram (vänster).

Himmelfärdsberget, Skötselområde A

Delvis tätt bestånd nedanför sluttning intill hus. Området är skuggigt och domineras av asp, ek och lönn. Området har röjts tidigare och sly kommer upp.

Bevarandemål: Skogsklädd sluttning. God förekomst av död ved.

Figur 23. I området röjs sly även fortsättningsvis.

Restaurerings- åtgärder	Inga särskilda.
Återkommande åtgärder	Uppkommande lönn, asp och annat ungt lövsly röjs var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och läggs på en samlad plats en bit ifrån befintliga ekar eller tas bort från området.

Himmelfärdsberget, Skötselområde B

Blandskog som växer i sluttning. I trädskiktet växer asp, surkörsbär, lönn, hassel samt ek. Ekarna har en diameter på upp till cirka en meter och står mellan stig och bergsklack.

Bevarandemål: fristående ekar och god förekomst av död ved. Hasselbuketter sparas.

Figur 24. I området förekommer hassel, vilket inte är så vanligt i området för skötselplanen.

Restaurerings-
åtgärder

Inga särskilda.

Återkommande
åtgärder

Uppkommande lönn, asp och annat ungt lövsly röjs var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och tas bort. Hassel i buketter sparas.

Himmelfärdsberget, Skötselområde C

Asp och sälg växer på låglänt mark. Beståndet är delvis tätt med uppkommande ask, lönn och asp. Grov ek och tall lämpliga att friställa förekommer. Flera av ekarna har håligheter och död ved förekommer, både som delar av stående träd och på marken. Flera av ekarna har även nedsatt vitalitet, troligen på grund av igenväxning. Beståndet kring ekarna är slutet med asp, surkörsbär, ask och lönn.

Bevarandemål: Sluten skog men med friställda ekar. Det ska inte växa träd eller sly under eller inom fem meter från utvalda ekars kronor. I andra hand friställs även tall. God förekomst av död ved. Död ved som förekommer ska ligga ljust och röjas fram med några meters marginal.

Figur 25. I området finns stort behov av friställning. Grova ekar med nedsatt vitalitet förekommer och friställningen bör ske stegvis under några år.

Restaurerings- åtgärder

Friställning och röjning i området bör ske i två steg.

År 1. Tidig vår: ringbarkning av asp och surkörsbär, som är grövre än 20 cm i diameter.

År 1. Sensommar/höst: Sly och stammar klenare än 20 cm av surkörsbär, ask, asp och lönn avverkas så att cirka 2/3 tas ner. Några av de grövre stammarna kan flyttas till solbelyst plats. Död ved från ekarna lämnas medan övrigt avverkat material avlägsnas.

År 3. Sensommar/höst: Resterande surkörsbär, ask, asp och lönn avverkas liksom ringbarkad asp.

	Några av de grövre stammarna kan flyttas till solbelyst plats. Död ved från ekarna lämnas medan övrigt avverkat material avlägsnas.
Återkommande åtgärder	Uppkommande lönn, asp, ask och annat ungt lövsly röjs var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och tas bort. Slyröjning ska även ske runt död ved.

Himmelfärdsberget, Skötselområde C

Område mellan parkering och koloniområdet, med lind, hästkastanj och ek. Ung asp och sälg beskuggar dessa träd från söder.

Bevarandemål: Öppen ädellövmiljö med lind, hästkastanj och ek. Förekomst av död ved.

Figur 26. I området finns litet behov av friställning men en del uppkommande sälg och lönn tas ned.

Restaurerings-åtgärder	Inga särskilda
Återkommande åtgärder	Uppkommande asp, sälg och annat ungt lövsly röjs, hälften av beståndet tas ner var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och tas bort. Slyröjning ska även ske runt död ved. Trädformad sälg kan sparas.

Himmelfärdsberget, Skötselområde D

Trädrad som vuxit ut till en liten dunge över gräsmark mellan väg och koloniområde. Lönn, ask och asp och ek som börjar bli grov förekommer. Även ek som växer söder om stigen påverkas av uppkommande asp och lönn i området. I öster växer två grövre ekar på ömse sidor om gångstig som även de är i behov av friställning. Aspsly kommer upp mot gräsmarken.

Bevarandemål: trädrad längs väg med friställning av enstaka ek. Dunge med asp, lönn och ek.

Figur 27. I området finns behov av friställning. Enstaka ekar med nedsatt vitalitet förekommer och friställningen bör ske kring dessa.

Restaurerings- åtgärder

Friställning och röjning i området bör ske i två steg.

År 1. Tidig vår: ringbarkning av asp som är grövre än 20 cm i diameter.

År 1. Sensommar/höst: Sly och stammar klenare än 20 cm av ask, asp och lönn avverkas så att cirka 2/3 tas ner. Några av de grövre stammarna kan flyttas till solbelyst plats. Död ved från ekarna lämnas medan övrigt avverkat material avlägsnas.

År 3. Sensommar/höst: Resterande stammar av ask, asp och lönn avverkas liksom ringbarkad asp.

Återkommande åtgärder

Uppkommande asp, sälg och annat ungt lövsly röjs, hälften av beståndet tas ner var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och tas bort. Slyröjning ska även ske runt död ved. Trädformad sälg kan sparas.

Himmelfärdsberget, Skötselområde E

Skogsklädd mark som sluttar ner mot Mälaren. Lönn och ask dominerar, även grov ask förekommer. Vid sjökanten dominerar al. Viss förekomst av död ved, mest liggande. Uppkommande träd i buskskiktet, delvis ganska tätt mot gångstig.

Bevarandemål: Tät skog mot vattnet. God förekomst av död ved.

Figur 28. Ask förekommer i området. Asken är rödlistad och starkt minskande på grund av askskottssjuka. Uppvuxna träd är därför bevarandevärda.

Restaurerings-
åtgärder

Inga särskilda.

Återkommande
åtgärder

Röj uppkommande ask, asp och annat ungt lövsly längs stig. Röjning bör ske var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och läggs på en samlad plats. Död ved kan placeras inne i beståndet och i kanterna till området. Inga övriga åtgärder ska ske inne i beståndet ner mot vattnet.

Himmelfärdsberget, Skötselområde F

Asp, sälg och lönn på starkt sluttande mark på Himmelfärdsbergets norrsida. Delvis tätt med uppkommande ask, lönn och asp. Ek och tall lämpliga att friställa förekommer, mest nedanför berget. Kring ekarna har friställning skett tidigare, men åtgärden behöver upprepas.

Bevarandemål: Sluten skog men med friställda ekar och tallar. Det ska inte växa träd eller sly under eller inom fem meter från friställda ekar. I andra hand friställs även tall. God förekomst av död ved. Död ved som förekommer ska ligga öppet och röjas fram med några meters marginal.

Figur 29. Ek och tall friställs framförallt längs vägen nedanför Himmelfärdsbergets fot.

Restaurerings- åtgärder

Friställning och röjning i området bör ske i två steg. Cirka åtta ekar och fem tallar friställs.

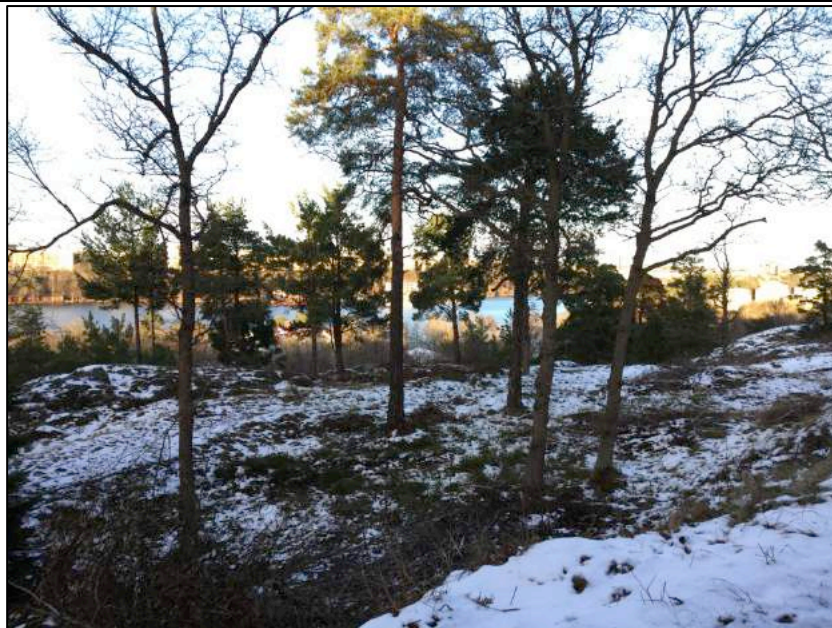
År 1. Tidig vår: ringbarkning av asp och surkörsbär, som är grövre än 20 cm i diameter.

År 1. Sensommar/höst: Sly och stammar klenare än 20 cm av surkörsbär, ask, asp och lönn avverkas så att cirka 2/3 tas ner. Några av de grövre stammarna kan flyttas till solbelyst plats. Död ved från ekarna lämnas medan övrigt avverkat material avlägsnas.

År 3. Sensommar/höst: Resterande surkörsbär, ask, asp och lönn avverkas liksom ringbarkad asp.

	Några av de grövre stammarna kan flyttas till solbelyst plats. Död ved från ekarna lämnas medan övrigt avverkat material avlägsnas.
Återkommande åtgärder	Uppkommande lönn, asp, ask och annat ungt lövsly röjs var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och tas bort. Slyröjning ska även ske runt död ved.

Himmelfärdsberget, Skötselområde G

Relativt ung blandskog med enstaka grova tallar, gamla granar och ek som börjar bli grov. Området ligger i sluttning med berghällar som sticker upp. Ung lönn dominerar, inslag av sälg och asp. Hassel och träd som lönn i buskskiktet.

Bevarandemål: Sluten skog men med fristående ekar. Det ska inte växa träd eller sly under eller inom fem meter från utvalda ekars kronor. I andra hand friställs även tall. God förekomst av död ved. Död ved som förekommer ska ligga solbelyst och röjas fram med några meters marginal.

Figur 30. Gles hållmark med litet behov av åtgärder.

Restaurerings-
åtgärder

Inga särskilda. Död ved kan placeras ut i området.

Återkommande
åtgärder

Uppkommande asp och annat ungt lövsly röjs var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och tas bort.

Himmelfärdsberget, Skötselområde H

Lövskog i sluttning mellan bebyggelse och gångväg med asp, ek, tall, gran och sälg. I området har träd tagits ner. Träden är inte så gamla, kanske 50 år, men vissa av träden börjar bli grova. Visst inslag av död ved som kommer att öka om beståndet lämnas utan åtgärder.

Bevarandemål: Triviallövskog med god förekomst av död ved.

Figur 31. Relativt ung lövskog med litet behov av åtgärder.

Restaurerings-
åtgärder

Inga särskilda.

Återkommande
åtgärder

Uppkommande asp och annat ungt lövsly röjs längs vägen ungefär tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och tas bort.

Himmelfärdsberget, Skötselområde I

Blandskog med enstaka grova tallar och ekar som börjar bli grova. Området ligger i anslutning till bebyggelse mellan vägar och hus. Berghällar sticker upp. Ung asp, lönn med flera trädslag växer upp i buskskiktet. Ek har friställts tidigare, en åtgärd som nu behöver upprepas.

Bevarandemål: Halvöppen trädklädd mark med friställda ekar. Det ska inte växa träd eller sly under eller inom fem meter från utvalda ekars kronor. I andra hand friställs även tall. God förekomst av död ved. Död ved som förekommer ska ligga solbelyst och röjas fram med några meters marginal.

Figur 32. Trädmiljöer och små skogsdungar bland bebyggelsen. Marken är mestadels bergig.

Restaurerings- åtgärder

Nedtagning och röjning i bör ske i två steg.

År 1. Tidig vår: ringbarkning av asp och surkörsbär, som är grövre än 20 cm i diameter.

År 1. Sensommar/höst: Sly och stammar klenare än 20 cm av surkörsbär, ask, asp och lönn avverkas så att cirka 2/3 tas ner. Några av de grövre stammarna kan flyttas till solbelyst plats. Död ved från ekarna lämnas medan övrigt avverkat material avlägsnas.

År 3. Sensommar/höst: Resterande surkörsbär, ask, asp och lönn avverkas liksom ringbarkad asp.

	Några av de grövre stammarna kan flyttas till solbelyst plats. Död ved från ekarna lämnas medan övrigt avverkat material avlägsnas.
Återkommande åtgärder	Uppkommande lönn, asp, ask och annat ungt lövsly röjs var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och tas bort. Slyröjning ska även ske runt död ved.

Himmelfärdsberget, Skötselområde J

Blandskog med tall och uppkommande björk och asp. Ek, även lite grövre träd förekommer i anslutning till husen. Fältskiktet är ostört med bl. a. blåbärsris.

Bevarandemål: Förekomst av gamla tallar som på sikt bör friställas.

Figur 33. Äldre tall med ung lövskog. Tallarna kan friställas.

Restaurerings- åtgärder	Uppkommande asp och annat ungt lövsly röjs. Det nedtagna materialet samlas ihop och tas bort.
Återkommande åtgärder	Uppkommande asp och annat ungt lövsly röjs var tredje år. Det nedtagna materialet samlas ihop och tas bort.

Referenser

Publicerade skrifter

Höök Patriksson K. 1998. Skötselhandbok för gårdens natur- och kulturvärden. Jordbruksverket.

Gärdenfors, U., 2015, Rödlistade arter i Sverige 2015, ArtDatabanken, SLU.

Naturvårdsverket 2004, rapport 5411 Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet

Stockholms stad 2007: Stockholm unika ekmiljöer, Förekomst, bevarande och utveckling. Sammanställd av ekologigruppen AB

Stockholms stad 2014: Stockholms ekologiska infrastruktur - Bakgrund och beskrivning av databas och karta

Digitalt material

<http://www.artportalen.se/>: Uppgifter om förekomst av fåglar, insekter, svampar och kärlväxter.

Information om ädellövträd i landskapet och livsbetingelser för eklevande insekter. www.lansstyrelsen.se/ostergotland/Sv/djur-och-natur/hotade-vaxter-och-djur.

Information om ringbarkning: <http://www.lansstyrelsen.se/jamtland/Sv/lantbruk-och-landsbygd/lantbruk/rikare-odlingslandskap/betesmarker-slatteangar/betesmarker/Pages/ringbarkning.aspx>

Information om Margretelund och Johannelund: uppgifter från Wikipedia.